

POROČILA

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v letu 2016

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://giam.zrc-sazu.si>

Geografski inštitut Antona Melika je imel v letu 2016 triintrideset redno zaposlenih raziskovalcev in tri tehnične delavke ter več stalnih in občasnih pogodbenih sodelavcev, ki so sodelovali pri raziskovalnih projektih in nalogah. Inštitut vodi predstojnik dr. Drago Perko, njegova pomočnika pa sta dr. Janez Nared in dr. Matija Zorn. Znanstveni svet inštituta sestavljajo akademika dr. Andrej Kranjc in dr. Dragica Turnšek ter dr. Matej Gabrovec (predsednik), dr. Drago Kladnik, dr. Blaž Komac, dr. Drago Perko in dr. Aleš Smrekar.

Inštitut ima 7 organizacijskih enot: Oddelek za fizično geografijo vodi dr. Matija Zorn, Oddelek za humano geografijo dr. Janez Nared, Oddelek za regionalno geografijo dr. Drago Perko, Oddelek za naravne nesreče dr. Blaž Komac, Oddelek za varstvo okolja dr. Aleš Smrekar, Oddelek za geografski informacijski sistem dr. Rok Ciglič in Oddelek za tematsko kartografijo dr. Jerneja Fridl.

Na inštitutu delujeta tudi Zemljepisni muzej, ki ga vodi dr. Primož Gašperič, in Zemljepisna knjižnica, ki jo vodi dr. Maja Topole.

Na inštitutu je sedež Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. Njen predsednik je dr. Milan Orožen Adamič.

Leta 2016 je raziskovalno delo sodelavcev inštituta potekalo v okviru 1 raziskovalnega programa, 5 temeljnih, 3 uporabnih in 5 ciljnih nacionalnih projektov ter 12 mednarodnih projektov. To so:

- šestletni raziskovalni program **Geografija Slovenije** (vodja: dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Generiranje sintetične populacije kot osnova za »activity-based«/ »agent-based« mikrosimulacijske prometne modele** (vodja: dr. Marjan Lep, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru, vodja na inštitutu: dr. Matej Gabrovec),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Prožnost alpskih pokrajin z vidika naravnih nesreč** (vodja: dr. Blaž Komac),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Kulturna pokrajina v precepu med javnim dobrim, zasebnimi interesi in politikami** (vodja: dr. Mimi Urbanc),
- triletni temeljni raziskovalni projekt **Fenomen mejna reka** (vodja: dr. Marko Zajc, Inštitut za novejšo zgodovino, vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),
- dveletni doktorski temeljni raziskovalni projekt **Prostorska utesnjenost kmetij v naseljih** (vodja: dr. Nika Razpotnik Viskovič),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Pokrajinska raznolikost in vroče točke Slovenije** (vodja: dr. Drago Perko),
- triletni aplikativni raziskovalni projekt **Napredek računsko intenzivnih metod za učinkovito sodobno splošnonamensko statistično analizo in sklepanje** (vodja: dr. Erik Štrumbelj, Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani, vodja na inštitutu: dr. Rok Ciglič),
- stalni aplikativni raziskovalni projekt **Preučevanje slovenskih ledenikov** (vodja: dr. Matej Gabrovec),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Načrtovanje in gozdnogojitveno ukrepanje v razmerah navzočnosti tujerodnih invazivnih drevesnih vrst** (vodja dr. Andraž Čarni, Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, vodja na inštitutu: Nina Juvan),
- enoletni ciljni raziskovalni projekt **Jezikovna politika Republike Slovenije in potrebe uporabnikov** (vodja: dr. Kozma Ahačič, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, vodja na inštitutu: dr. Jani Kozina),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Umeščanje kmetijskih objektov v krajino in reševanje prostorskih konfliktov** (vodja: dr. Nika Razpotnik Viskovič),
- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Priprava strokovnih izhodišč za turistično in rekreacijsko rabo gozdov** (vodja: dr. Urša Vilhar, Gozdarski inštitut Slovenije, vodja na inštitutu: dr. Aleš Smrekar),

- dveletni ciljni raziskovalni projekt **Model povezovanja prostorskega in razvojnega načrtovanja na regionalni ravni** (vodja: dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **MEDFEST – Mediterranean culinary heritage experiences: how to create sustainable tourist destinations** »Sredozemska kulinarčno dediščinska izkušnja: kako ustvariti trajnostne turistične destinacije« (vodja: dr. David Bole),
- petletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **SMART-MR – Sustainable measures for achieving resilient transportation in metropolitan regions** »Trajnostni ukrepi za učinkovitejši promet v metropolitanskih regijah« (vodja: dr. Janez Nared),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **SHAPETOURLISM – New shape and drives for the tourism sector: supporting decision, integrating plans and ensuring sustainability** »Novi pristopi in gonilne sile v turizmu: podpora odločanju, celostno načrtovanje in zagotavljanje trajnosti« (vodja na inštitutu: dr. Aleš Smrekar),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **WETNET – Coordinated management and networking of Mediterranean wetlands** »Usklajeno upravljanje in povezovanje sredozemskih mokrišč« (vodja na inštitutu: dr. Aleš Smrekar),
- triletni mednarodni raziskovalni projekt evropskega teritorialnega sodelovanja **UGB – Urban Green Belts – Smart integrated models for sustainable management of urban green spaces for creating more healthy and liveable urban environments** »Mestne zelene površine – Pametni integrirani modeli trajnostnega upravljanja mestnih zelenih površin za bolj zdravo in bivanju prijazno mestno okolje« (vodja na inštitutu: dr. Katarina Polajnar Horvat),
- štiriletni mednarodni projekt evropskega programa znanstvenih in tehnoloških raziskav **COST Dynamics of virtual work** »Dinamika virtualnega dela« (vodja na inštitutu: dr. Jani Kozina),
- štiriletni mednarodni projekt evropskega programa znanstvenih in tehnoloških raziskav **COST Connector – Connecting European connectivity research** »Združevanje evropskih hidro-geomorfoloških raziskav« (vodja na inštitutu: dr. Matija Zorn),
- triletni mednarodni projekt evropskega programa znanstvenih in tehnoloških raziskav **COST ENRESSH – European network for research evaluation in the social sciences and the humanities connecting** »Evropsko omrežje za vrednotenje raziskav v družboslovju in humanistiki« (vodja na inštitutu: dr. Mimi Urbanc),
- dveletni mednarodni projekt Evrope za državljane **IDEA-C – Inter-cultural dimension for european active citizenship** »Medkulturna razsežnost evropskega aktivnega državljanstva« (vodja: dr. Janez Nared),
- dveletni mednarodni projekt **Terrestrial habitat mapping of the Republic of Croatia** »Kartiranje habitatatnih tipov Republike Hrvaške« (vodja na inštitutu: Nina Juvan),
- dveletni mednarodni projekt **Establishment of a European red list of habitats** »Vzpostavitev evropskega seznama rdečih habitatov« (vodja na inštitutu: Nina Juvan),
- dvoletni bilateralni slovensko-ameriški raziskovalni projekt **Sonaravno upravljanje malih gozdnih posesti** (vodja: dr. Matija Zorn).
Ostali projekti in naloge pa so:
- **DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko** (vodja: dr. Jerneja Fridl),
- **Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena** (vodja: dr. Janez Nared),
- **Izdelava zemljevidov za mednarodne zgodovinske učbenike** (vodja: dr. Matija Zorn),
- **Izdelava zemljevida za knjigo Afganistan: slovenski pogledi** (vodja: dr. Rok Ciglič),
- **Nadgradnja Digitalne enciklopedije naravne in kulturne dediščine – DEDI** (vodja: dr. Matija Zorn),
- **Prilagoditev veljavnega standarda dostopnosti in voznega reda** (vodja na inštitutu: dr. Matej Gabrovec),
- **Izvedensko mnenje o zagotavljanju varnosti pred snežnimi plazovi na območju Zatrnika (Občina Gorje)** (vodja: mag. Miha Pavšek),

- **Izdelava Celostne prometne strategije Občine Tržič** (vodja na inštitutu: dr. Matej Gabrovce),
- **Spemljanje dela Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije** (vodja dr. Drago Perko).

Inštitut je organiziral ali soorganiziral več simpozijev in drugih srečanj:

- **Storitve splošnega pomena v policentričnem omrežju središč** (javni posvet, Ljubljana, 11. 3.),
- **Challenges of regional development and EU integration in South East Europe** »Izzivi regionalnega razvoja in evropskega povezovanja v jugovzhodni Evropi« (sekcija mednarodne konference Združenja za regionalne študije, Gradec, Avstrija, 5. 4.),
- **Raziskovanje gora v Obzorju 2020** (mednarodna delavnica, Ljubljana, 10. 5.),
- **Public private partnerships for the governance and management of ecosystem services: Exploring Current Challenges and Potentials of Common-Pool Resources** »Javno-zasebno partnerstvo pri upravljanju z ekosistemskimi storitvami: izzivi in potenciali skupnih virov« (mednarodna delavnica, Ljubljana, 19.–20. 5.),
- **Land Degradation in a Complex Environment: Challenges of Land Management at the Contact of Four Major European Geographical Units** »Degradacija zemljišč v kompleksnem okolju: izzivi v upravljanju z zemljišči na stiku štirih evropskih geografskih makroregij (mednarodna konferenca Komisije za degradacijo zemljišč in dezertifikacijo Mednarodne geografske zveze, Ljubljana, 23.–27. 6.),
- **Regional Development, Sustainability and Marginalization** »Regionalni razvoj, trajnostnost in marginalizacija« (mednarodna konferenca Komisije globalizacija, marginalizacija ter regionalni in lokalni odzivi Mednarodne geografske zveze, Koper, Ljubljana, Maribor, 1.–5. 9.)
- **Sestanek projekta REGIO-MOB in predstavitev projekta SMART-MR** (javni posvet, Ljubljana, 7. 9.),
- **Participativno prostorsko načrtovanje** (mednarodna delavnica, Ljubljana, 14.–16. 9.),
- **Carpatho-Balkan-Dinaric Conference on Geomorphology** »Karpatsko-balkansko-dinarska konferenca o geomorfologiji« (mednarodna konferenca Karpatsko-balkansko-dinarske geomorfološke komisije, Postojna, 13.–17. 9.),
- **13. bienalni simpozij Geografski informacijski sistemi v Sloveniji** (Ljubljana, 27. 9.),
- **Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika** (konferenca, Ljubljana, 29. 9.–1. 10.),
- **Third European Society for Conservation GIS (SCGIS) Conference, Geoinformation technologies for natural and cultural heritage conservation** »3. evropska konferenca Društva za varovanje okolja in geografske informacijske sisteme (SCGIS), Geoinformacijske tehnologije za ohranjanje naravne in kulturne dediščine« (Sofija, Bolgarija, 11.–12. 10.),
- **Slovenski regionalni dnevi 2016** (konferenca, Murska Sobota, 10.–21. 11.),
- **Odskočni sestanek projekta MEDFEST** (Ljubljana, 29.–30. 11.),
- **Znanstveni neoliberalizem in razumevanje dediščine v kontekstu časovne preobrazbe** (konferenca, Maribor, 1.–2. 12.).

Leta 2016 je inštitut izdal naslednje publikacije:

- Drago Perko, Rok Ciglič, Matjaž Geršič (ur.): **Terasirane pokrajine: ob sedemdesetletnici Geografskega inštituta** (Ljubljana, Založba ZRC, 240 strani),
- Mateja Ferk: **Paleopoplave v porečju kraške Ljubljance** (Geografija Slovenije 33, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 187 strani),
- Mimi Urbanc, Mateja Ferk, Jerneja Fridl, Primož Gašperič, Mojca Ilc Klun, Primož Pipan, Tatjana Resnik Planinc, Mateja Šmid Hribar: **Oblikovanje predstav o slovenskih pokrajinah v izobraževalnem procesu** (Geografija Slovenije 34, Ljubljana, Založba ZRC, 127 strani),
- Jani Kozina: **Življenjsko okolje ustvarjalnih ljudi v Sloveniji** (Geografija Slovenije 35, Ljubljana, Založba ZRC, 137 strani),
- Mateja Šmid Hribar: **Varovanje in trajnostni razvoj kulturne pokrajine na primeru Ljubljanskega barja** (Georitem 27, Ljubljana, Založba ZRC, 108 strani),
- Rok Ciglič, Matjaž Geršič, Drago Perko, Matija Zorn (ur.), **Digitalni podatki** (GIS v Sloveniji 13, Ljubljana, Založba ZRC, 272 strani),

SVEMIR GORIN

Slika 1: Drago Perko, Matija Zorn in Rok Ciglič 12. 6. nad obnovljenim koliščarskim naseljem iz bronaste dobe ob Ohridskem jezeru na ekskurziji v okviru 2. mednarodnega geografskega kongresa Geobalcanica, ki je potekal med 10. in 12. 6. v Skopju.

MARKO ZAPLATIL

Slika 2: Prve delavnice mednarodnega projekta SMART-MR, ki ga koordinira geografski inštitut in vodi Janez Nared, se je 17. 9. udeležila tudi evropska komisarka Violeta Bulc.

LENI OZIS

Slika 3: Jure Tičar je 14. 11. v Guilinu na Kitajskem v imenu Slovenije podpisal dokument *International Big Scientific Plan on Resource and Environment Effects of Global Karst Dynamic Systems*, s katerim se ureja sodelovanje Slovenije pri raziskovanju krasa pod okriljem UNESCO.

MARKO ZAPLATIL

Slika 4: Predstojnik inštituta Drago Perko je 1. 12. direktorici Gornjesavskega muzeja z Jesenic Ireni Lačen Benedičič za stalno razstavo predal klobuk iz filca, ki ga je našel Miha Pavšek med merjenjem Triglavskega ledenika. Pred tem je klobuk zaenkrat še neznano dolgo časa prekrival led.

- **Acta geographica Slovenica 56-1** (ur. Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 186 strani),
- **Acta geographica Slovenica 56-2** (ur. Blaž Komac, Ljubljana, Založba ZRC, 166 strani).

Doktoriralo je pet članov inštituta: Primož Gašperič (4. 4.), Mauro Hrvatini (4. 4.), Lucija Lapuh (10. 5.), Jerneja Fridl (22. 8.) in Matjaž Geršič (26. 9.).

Leta 2016 so inštitutski raziskovalci objavili 6 monografij, 58 poglavij v monografijah in 46 člankov, imeli 177 predavanj in opravili 35 študijskih obiskov v tujino, inštitut pa je v okviru mednarodnih projektov in drugih dejavnosti sodeloval z več kot 100 tujimi ustanovami.

Raziskovalci inštituta so bili dejavni tudi kot predavatelji na univerzah, uredniki in člani uredniških odborov številnih knjig in revij, v različnih komisijah državnih organov, pri Gibanju znanost mladini, kot mentorji podiplomskih mladih raziskovalcev, srednješolcev in osnovnošolcev, v Zvezi geografskih društev Slovenije, Ljubljanskem geografskem društvu, Geomorfološkem društvu Slovenije ter drugod.

Drago Perko

Poročilo o delu Ljubljanskega geografskega društva v letu 2016

Ljubljana, Gosposka ulica 13, <http://www.lgd-geografi.si/>

Leta 2016 so bile izvedene številne redne dejavnosti društva, kot so ekskurzije (preglednica 1), predavanja (preglednica 2), fotografska delavnica, izdajanje publikacij in podobno. Izdali smo vodnik Zamejska Koroška. Zanj smo pridobili 10 oglasov za tamkajšnje slovenske organizacije in turistične destinacije, ki jih upravljajo Slovenci. Upamo, da bomo z njimi Slovincem v Sloveniji razširili vedenje o Slovincih na avstrijskem Koroškem.

V želji, da bi svoj program čim bolj približali članom in bi bili ob tem čim bolj aktualni, smo izvedli tudi nekatere dodatne, vnaprej nenačrtovane dogodke, kot so izredni geografski večeri (preglednica 3), ki so obravnavali najbolj aktualne teme. Tradicionalna prvomajska ekskurzija v Maroko je zaradi premajhnega zanimanja žal odpadla. Na pobudo članov društva na prejšnjem občnem zboru, pa smo z jesenjo na novo uvedli pohodne ekskurzije po Sloveniji, ki pod vodstvom dr. Mateja Gabrovca potekajo po navidezni krožnici okoli Ljubljane.

Geografski večer Smučarski skoki skozi geografske oči Francija Petka in Mirana Tepeša smo posneli in posnetek objavili na LGD *Youtube* kanalu. Do januarja 2017 je imel posnetek že prek 400 ogledov.

Preglednica 1: Ekskurzije v letu 2016.

ekskurzija	datum	vodja	destinacija
Slovenija in zamejstvo	2. 4.	Nejc Trpin	Kočevsko
Slovenija in zamejstvo	9. 4.	Wolfgang Fischer	Gradec
Slovenija in zamejstvo	11. 6.	Jernej Zupančič	Tromeja
Slovenija in zamejstvo	17. 9.	Maja Gostenčnik	Slovenska Koroška
Slovenija in zamejstvo	24. 9.	Srečko Pavličič	Ljutomersko-Ormoške gorice
Slovenija in zamejstvo	8. in 9. 10.	Vincenc Rajšp in Walter Matznetter	Slovenske sledi na Dunaju
kratka ekskurzija	22. 3.	Darko Ogrin	Kakšen kamen je vgrajen v Ljubljano
kratka ekskurzija	18. 5.	Marko Peterlin	Mirujoča gradbišča
kratka ekskurzija	10. 9.	Martina Malešič	S kolesi po soseskah iz socializma
kratka ekskurzija	5. 10.	Agencija Republike Slovenije za okolje	Meteorološka postaja Ljubljana Bežigrad
pohodna ekskurzija	23. 10.	Matej Gabrovec	1. Od Idrije do Sovodnji
pohodna ekskurzija	20. 11.	Matej Gabrovec	2. Od Šentlovnca do Gabrovke

Preglednica 2: Potopisna predavanja v letu 2016.

datum	predavatelj	naslov
16. 2.	Žiga Lovšin	Bolivija – barviti biser izpod Andov
15. 3.	Albert Kolar	Kako zelen je Borneo?
19. 4.	Ajda Kafol Stojanović in Eva Erzar	Okusimo barve Indije
20. 9.	Matjaž Corel	Oman – pečeno kraljestvo
18. 10.	Staša Benko	Prostovoljka med sirskimi begunci v Jordaniji
15. 11.	Anton Brancelj	Med mavretanskimi puščavskimi sipinami na lovu za vodnimi živalmi (da o krokodilih niti ne govorimo)

Preglednica 3: Geografski večeri v letu 2016.

datum	predavatelj	naslov
9. 2.	Boštjan Rogelj	Geografski vidik predsedniških volitev v ZDA
8. 3.	Boštjan Rogelj	Kdo ogroža Evropo?
14. 3.	Franci Petek in Miran Tepeš	Smučarski skoki skozi geografske oči Francija Petka in Mirana Tepeša
12. 4.	Borut Mavrič	Slovensko morje – Spre gledana zakladnica biotske raznovrstnosti
11. 10.	Tomo Križnar	O razmerah na »žrtveniku sveta« na območju Sudana in južnega Sudana
25. 10.	Jure Žalohar	Omega teorija: nova fizikalna teorija potresov
8. 11.	Andrej Gnezda	Sporazum o prosti trgovini (TTIP) med EU in ZDA – velike skrivnosti velikih mojstrov

Novi medij nameravamo uporabljati tudi v prihodnje, saj omogoča širjenje vsebin širšemu krogu poslušalcev. Posnetek geografskega večera Fenomen Islamske države Primoža Šterbenca iz leta 2015 je imel do 21. 11. 2017 že 5138 ogledov.

Tudi v letu 2016 smo organizirali fotografsko delavnico v spomin na preminulega predsednika društva Bojana Erhartiča. Delavnico na temo urbane fotografije (*Urbanex*) je 15. 10. vodil Peter Mišič.

Nadaljevali smo uspešno sodelovanje z Društvom mladih geografov Slovenije. Svojim članom in članicam smo ponovno posredovali izvode prednovoletne številke glasila GEOmix ter v sodelovanju s študenti pripravili po eno predavanje in ekskurzijo.

V letu 2016 se je društvenih dogodkov skupno udeležilo 778 udeležencev. Med najbolj obiskanimi so bili geografski večeri (274 udeležencev) in ekskurzije po Sloveniji ter zamejstvu (235 udeležencev).

Zopet smo bili med najdejavnejšimi člani Zveze geografov Slovenije in zastopani v vseh njenih organih.

V letu 2016 so potekale običajne akcije pridobivanja novih članov in članic ter obveščanja o delovanju društva. Tako še vedno vabimo k včlanitvi pod ugodnimi pogoji vse nove magistrantke in magistrante Oddelka za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se nam vsako leto pridruži nekaj magistrantov, kar zagotavlja pomladitev društvenih vrst in spodbuja k nadaljevanju akcij.

Člani so bili o dejavnostih društva obveščeni s skupno tremi rednimi obvestili, poslanimi po elektronski ali navadni pošti. Neposredno po izidu so prejeli tudi vse številke Geografskega obzornika, dodatno pa še decembrski GEOmix. Redno obveščanje članov poteka tudi prek društvenih spletnih strani ter objav na Geolisti, v geografskih revijah in drugih medijih. V letu 2016 smo na spletnih straneh zabeležili 11.155 obiskov s strani 6.315 obiskovalcev (vrednosti za februar, marec in april so ocenjene na podlagi povprečja za ostale mesece).

PETER KUMER

Slika: Udeleženci ekskurzije Ljubljanskega geografskega društva z naslovom Slovenske sledi na Dunaju 8. 10. 2016 v parku Augarten na Dunaju med poslušanjem razlage Vincenca Rajšpa.

31. decembra 2016 je imelo Ljubljansko geografsko društvo 211 članov, od tega 22 drugih oziroma družinskih članov, ki ne prejemajo publikacij. Izvršni odbor društva se je sestajal redno, skoraj vsak mesec, in opravil predvidenih 8 rednih sej. Poleg rednih mesečnih sej, poteka stalna in obsežna komunikacija med člani Izvršnega odbora tudi po elektronski pošti in telefonu.

Člani Izvršnega odbora društva so bili leta 2016: Primož Pipan (predsednik), Tajan Trobec (tajnik), Lucija Lapuh (blagajničarka), Peter Kumer (referent za ekskurzije), Kristina Glojek (referentka za predavanja), Tomaž Gorenc (referent za geografske večere), Tanja Koželj (referentka za založništvo in kartografijo), Rok Godec (predstavniki učiteljev geografije) in Jernej Tiran (referent za kratke ekskurzije). Na sejah Izvršilnega odbora sta kot predstavnici Društva mladih geografov Slovenije sodelovali še opazovalki Lea Rebernik in Maša Jančič. Mesto podpredsednika ni bilo zasedeno. Delo vseh članov Izvršilnega odbora je potekalo odgovorno ter v skladu z vsemi pravili in statutom društva. Člani Izvršilnega odbora so v letu 2016 za delo v društvu porabili približno 770 delovnih ur.

Primož Pipan, Tajan Trobec